Πώς παράγουν οι Τράπεζες καινούργιο χρήμα; Πώς βγάζουν κέρδη;

(Κατάρρευση ενός διαδεδομένου μοντέλου –μύθου)

Γιάννης Π. Πλατάρος

Μαθηματικός –Οικονομολόγος

ΜΠΕ Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών

Είναι απολύτως λογικό, εύλογο και προφανές για όσους ανθρώπους δεν έχουν σπουδές Οικονομικές , ότι οι Τράπεζες κερδίζουν από την διαφορά επιτοκίων καταθέσεων και επιτοκίων χορηγήσεων. Δηλαδή , ο καταθέτης «ενοικιάζει» τα χρήματά του στην τράπεζα με 3% και αυτή το «ενοικιάζει» στους χρεώστες της με 13% , άρα χοντρικά η τράπεζα κερδίζει το 13%-3%=10%. Έτσι καταλαβαίνει ο μέσος άνθρωπος, **όμως ΟΥΔΕΝ ΑΠΑΤΗΛΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΨΕΥΔΕΣΤΕΡΟΝ!!!** Οι Τράπεζες αποκομίζουν κέρδη και απ΄ αυτήν την λειτουργία της τάξεως μονοψηφίου ποσοστού επί των συνολικών κερδών τους. Το μείζον μέρος των κερδών τους το δημιουργούν οι ίδιες από **πραγματικό χρήμα** (όχι εικονικό- «λογιστικό»!) που **οι ίδιες δημιουργούν** , χωρίς να «κόβουν» ή εκτυπώνουν νέο χαρτονόμισμα ή κέρματα, όπως εγίνετο παλαιά στο Νομισματοκοπείο του Χολαργού.

Πριν αρχίσουμε να το εξηγούμε, να σχολιάσουμε, ότι το προηγούμενο είναι ένα από το εκατομμύρια παραδείγματα, όπου ο άνθρωπος δημιουργεί εσφαλμένα μοντέλα για τα πράγματα που παρατηρεί στην Φύση. Όμως «φύσις κρύπτεσθαι φιλεί» όπως είπε ο Ηράκλειτος, δηλ. Η πραγματική ουσία των πραγμάτων (Φύσις) αγαπά από την ίδια της την ουσία να κρύβεται. Εμείς παρατηρούμε, κριτικάρουμε, μοντελοποιούμε, προσομοιώνουμε μαθηματικοποιούμε και πλησιάζουμε την φύση των πραγμάτων. Στην παρακάτω εργασία φιλοδοξούμε να εκλαϊκεύσουμε κάποια δύσκολα πράγματα έτσι ώστε ο μέσος πολίτης που δεν έχει ειδικές σπουδές, να κατανοήσει κάποια πράγματα αρχές –λειτουργίες της Οικονομίας. Επίσης άρρηκτη με την προηγούμενη απαίτηση, δική μας πλέον απαίτηση από τον εαυτό μας, είναι να μην απομακρυνθούμε καθόλου από την επιστημονική αλήθεια .

Η δημιουργία νέου <u>πραγματικού χρήματος</u> χωρίς εκτύπωση χαρτονομίσματος

- Πάει ένας άνθρωπος και καταθέτει 100.000€ στην Τράπεζα Α. (την περίοδο των παχέων Αγελάδων, όχι τώρα!) Τι κάνει η Τράπεζα;
- <u>Κρατάει η τράπεζα 10.000€ για ρευστό στο ταμείο της και τα 90.000€ τα δανείζει</u> (10% ρευστότητα 90% διαθέσιμα για δάνειο =ένας εξασθενισμένος «τραπεζικός κανόνας» Παλιά ήταν 20%- 80% , εικάζουν μερικοί ότι ενίοτε είναι 2%-98%, το αφήνουμε αυτό!)
- Τι κάνει αυτός που παίρνει 90.000€ ; Ασφαλώς δεν τα θάπτει συντάσσοντας χάρτη κρυμμένου θησαυρού. Ασφαλώς δεν τα βάζει στο κρεβάτι του. Τα πάει στην Τράπεζα Α και τα καταθέτει! (Και σε άλλη να πάει, το ίδιο είναι! Απίστευτο, αλλά όλες οι τράπεζες, είναι συγκοινωνούντα δοχεία με την Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος, έχουν υποχρεωτικές καταθέσεις σε αυτήν και απολαμβάνουν προστασίας έναντι κινδύνου ρευστότητας . Όλοι ξέρουμε, ότι αν όλοι συνεννοηθούν και πάνε και ζητήσουν τα λεφτά τους , οι τράπεζες ΔΕΝ έχουν. Έχουν –ίσως και εάν και άμα και υπό προϋποθέσεις - το 10% της κατάθεσης) <u>Έχουμε λοιπόν κατάθεση 90.000€</u>

- Τι κάνει η τράπεζα (η Ά ή όποια άλλη το ίδιο είναι!) τα 90.000€; Κρατάει 9.000€ στο ταμείο της (ρευστότητα ταμειακή, το 10%) και 81.000€ τις δίνει δάνειο. (το 90% που λέγαμε για τον «τραπεζικό κανόνα» 10%-90%)
- Τι κάνει ο λαμβάνων τα 81.000€ τα καταθέτει κι αυτός στο τραπεζικό σύστημα , αυτό κρατάει 8.100€ για ρευστότητα (το 10%) και το υπόλοιπο 72.900€ (το 90%) το παίρνει δάνειο κάποιος άλλος.
- Καταλαβαίνουμε, ότι με το μοντέλο που αρρήτως υιοθετήσαμε, αυτή «η βαλίτσα», το μοτίβο, το «τραινάκι» φαίνεται να συνεχίζεται επ΄ άπειρον. Είτε επ΄άπειρον να το θεωρήσουμε, είτε με 30 περιόδους, δεν κάνουμε σοβαρό λάθος στους λογαριασμούς.

Τα προηγούμενα να τα δούμε καλύτερα:

Ο αρχικός καταθέτης Α, έχει καταθέσει 100.000€ . Αυτά τα λεφτά φαίνεται να είναι τα μόνα υπαρκτά.

Τραπεζικά βήματα	**Καταθέσεις**	**Δανειοδοτήσεις**	**Τραπεζική ρευστότητα.**
1	100.000	90.000	10.000
2	90.000	81.000	9.000
3	81.000	72.900	8.100
4	72.900	…….	……..
…	…………..	……………	…………
….	……………	…………….	…………
Το επ΄άπειρον άθροισμα:	**1.000.000**	**900,000**	**100.000**

Ο παραπάνω πίνακας θέλει προσεκτική ανάγνωση εκτίμηση. Το πώς υπολογίζουμε τα επ΄άπειρον αθροίσματα θα το βάλλω στο τέλος ως παράρτημα ξεχωριστό. Μαθηματικώς τα αθροίσματα είναι σωστά και δεν μας απασχολεί αυτό προς στιγμήν. Μας απασχολεί η ουσία. Να συμμαζέψουμε τα δεδομένα.

- Τα μόνα λεφτά που έχει η Τράπεζα είναι τα 100 χιλιάρικα του καταθέτη Α , **ΤΙΠΟΤΕ ΑΛΛΟ!!!**
- Οι αρχικές καταθέσεις είναι 1 εκατομμύριο, τα δάνεια 900 χιλιάρικα και η αρχική κατάθεση του Α, έχει γίνει ΟΛΟΚΛΗΡΗ, ρευστότητα της τράπεζας!
- Αν πάνε όλοι οι καταθέτες να ζητήσουν τα λεφτά τους, δεν έχει να τους δώσει η τράπεζα, πέραν των 100 χιλ. Στην πραγματικότητα, δεν πάει πάνω από ένα 10% να ζητήσει τα λεφτά του! Αν πάει λίγο παραπάνω κόσμος να ζητήσει τα λεφτά του, , **η Κεντρική Τράπεζα δίνει τροφοδοτεί με ρευστότητα την τοπική τράπεζα.** Αν πάει ακόμα λίγο παραπάνω κόσμος, ούτε η Κεντρική Τράπεζα μπορεί να ικανοποιήσει την ζήτηση και το Τραπεζικό σύστημα καταρρέει.[1] **Όμως στατιστικώς, δεν πάνε**. Οι αρχαίοι Εβραίοι το παρετήρησαν αυτό και έγιναν

[1] **Αυτό γίνεται σε περιόδους πολέμου ή οικονομικής κρίσης**. Αυτό έγινε στην Ελλάδα, καθώς αντί να αυξάνεται η αποταμίευση, μειωνόταν από το 2009 και μετά λόγω κρίσης. Οι άνθρωποι που δέχθηκαν 40% βίαιη και απότομη μείωση στους μισθούς τους, δεν μείωσαν την κατανάλωση κατά 40% , αλλά λ.χ. κατά 20% και το άλλο 20% το υποκατέστησαν με τα λίγα «έτοιμα» -αποταμιεύσεις που έχει κάθε πολίτης εργαζόμενος. Στατιστικώς, αυτά τα «έτοιμα» ανεμένετο να μηδενιστούν κοντά στον Μάιο του 2013. Τώρα, που γράφουμε το παρόν, όσοι έχουν ακόμα καταθέσεις (ομιλούμε πάντα για εργαζόμενους) αποτελούν την εξαίρεση του κανόνα.

τραπεζίτες[2] . Πάει λιγότερο από 10% των πελατών να πάρουν τα λεφτά τους (Όλοι πάνε, αλλά κατά μέσο όρο, δεν σηκώνουν πάνω από 10% λίγο πιο σωστά) Να το πιστέψετε ότι δεν πάνε κάποια στιγμή να πάρουν όλοι τα λεφτά τους; Να το πιστέψετε! Παρατηρείστε τον εαυτό σας. Έχετε καταθέσεις για τα γεράματα. Αν δεν σας τα φάνε οι Γιατροί και τα νοσοκομεία (που ΚΙ ΑΥΤΟΙ ΘΑ ΤΑ ΒΑΛΟΥΝ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΑ/ες) θα σας τα φάνε τα παιδιά σας (που κι αυτά θα αλλάξουν το όνομα του τεθνεόντος δικαιούχου με ένα εγγόνι σας) **Πάλι στην τράπεζα θα μείνουν!** (Ομιλούμε για ομαλές κοινωνικοπολιτικές συνθήκες πάντα) Δεν κουνιούνται από την Τράπεζα οι καταθέσεις!

Να κάνουμε λίγο πιο σαφές, ότι οι καταθέσεις στις Τράπεζες, τείνουν να είναι σταθερές και με αυξητική τάση.

- Θες να αγοράσεις Ακίνητο (λ.χ. σπίτι) . Σηκώνεις 100 χιλιάρικα από τον λογαριασμό σου , πληρώνεις τον πωλητή, αυτός παίρνει τα 100 χιλιάρικα και τα βάζει πάλι σε Τράπεζα. Μπορεί να μην τα βάλλει σε Τράπεζα, αλλά να πληρώσει μια μεγάλη ανάγκη που τον υποχρέωσε να πωλήσει το ακίνητό του. Αυτοί που θα τα πάρουν θα τα βάλουν αυτοί σε Τράπεζα. Θέλουμε να διασαφηνίσουμε, ότι τα 100 χιλιάρικα, **δεν πηγαίνουν κάτω από μαξιλάρι, ούτε μπαίνουν στο σεντούκι. Ούτε θάπτονται**. Θάπτονται μόνο αν έχουμε επιδρομή αλλοφύλων, όπως έγινε στην Μικρασιατική Καταστροφή. Σε οικονομική κρίση, μπορούν να μπουν σε σεντούκι, αλλά αργά η γρήγορα θα τα βρουν οι κλέφτες και θα τα βάλουν αυτοί στην Τράπεζα έστω και λίγα –λίγα. Αν υπολογίσουμε και το επιτόκιο καταθέσεων, οι καταθέσεις πρέπει να αυξάνονται. Στην Ελλάδα της κρίσης παρατηρήθηκε πέρυσι ονομαστική μείωση στις καταθέσεις, οι Τράπεζες δεν είχαν ρευστότητα, έγιναν διάφορα. Πήραν μέρος της «δόσης βοηθείας» για την ρευστότητά τους, αφού και οι δανειστές δεν πλήρωναν τα δάνεια, διεσώθησαν λόγω μέτρων Τρόϊκας. [3]

Να εξηγήσουμε το πρωταρχικό ερώτημα για την δημιουργία χρήματος

Στον πίνακα έχουμε 1 εκ. καταθέσεις, 900χιλ. χορηγήσεις, 100 χιλ. ρευστότητα. Είπαμε ότι κανείς δεν ζητάει παραπάνω από 100 χιλιάρικα, τα οποία η Τράπεζα διαθέτει. Όμως:
Η τράπεζα έχει δημιουργήσει 900 χιλ. απαιτήσεις έναντι δανείων **που θα τα πάρει «ο κόσμος να χαλάσει»,** διότι πίσω τους **υπάρχουν υποθήκες ακινήτων πολλαπλάσιας αξίας!**[4] **Πρόκειται για πραγματικό νέο χρήμα που η Τράπεζα έχει δημιουργήσει με τον δανεισμό!**
Με τι δημιούργησε η Τράπεζα τα 900 χιλιάρικα; Με τα 100 χιλιάρικα του καταθέτη Α. Ο τρόπος που δημιουργεί νέο χρήμα η τράπεζα, μοιάζει ανήθικος , απατηλός, απατεώνικος, λωποδύτικος **όμως έτσι είναι, έτσι ήταν πάντα, έτσι θα είναι πάντα**, εφ΄ όσον λειτουργεί το χρήμα, ως θεσμός.

---

[2] . Κάπως έτσι έγινε, αν και το φαινόμενο εξηγείται **και λόγω ύπαρξης θρησκευτικών απαγορεύσεων στην επιβολή τόκου** επί κεφαλαίου, αλλά αυτό δεν αφορά το παρόν σημείωμα.

[3] Φυσικά τον λογαριασμό τον πλήρωσε και τον πληρώνει το Κοινωνικό Σύνολο, ανισομερώς. Σε ενάντια περίπτωση θα έπρεπε να χρεοκοπήσουν οι Τράπεζες με άμεσα θύματα τους καταθέτες. Λ.χ. γι΄αυτό ο Βελόπουλος ωρύεται στα κανάλια ότι «έχουν πληρωθεί οι τράπεζες για τις επισφάλειές τους από τις δόσεις της Τρόϊκα!»

[4] Ο Τραπεζικός κανόνας ήταν μια φορά κι έναν καιρό «δεκαπλάσιας αξίας» αυτό όμως ατόνησε παγκοσμίως και χρεοκόπησαν τράπεζες της Αλλοδαπής(Με ευθύνη των Κεντρικών Τραπεζών που δεν ασκούσαν την ενδεδειγμένη νομοθετημένη Εποπτεία –Έλεγχο) . Στην Ελλάδα δεν ατόνησε όσο αλλού κι αυτό ίσως μας έσωσε από πολύ χειρότερα.

Ανακεφαλαιώνουμε για ακόμα πιο μεγάλη κατάδειξη του απίστευτου:

- Η τράπεζα είχε αρχικώς 100 χιλιάρικα ΞΕΝΑ , του καταθέτη Α, **και τίποτε άλλο**.
- Τα έκανε 900 χιλιάρικα απαιτητό, ζεστό, χρήμα , έναντι πολλαπλάσιας αξίας ακινήτων που έχει ως υποθήκες. Θα πάρει και επιτόκιο χορηγήσεων επί των 900 χιλιάδων. (λ.χ. 8%) ας το πούμε 72χιλ.
- Θα δώσει τόκο στις καταθέσεις (λ.χ. 3%) 3 χιλιάρικα.
- Υπολογίστε χοντρικά, ότι τα (μεικτά) κέρδη των τραπεζών , σε ομαλές συνθήκες, όπου έχουν υπολογιστεί και οι επισφάλειες για τους κακοπληρωτές (ασφαλίζουν και τα δάνεια που δεν θα πάρουν!) είναι τεράστια και καμία σχέση δεν έχουν με την διαφορά επιτοκίου καταθέσεων και χορηγήσεων.
- Ακόμα πιο σαφές: Η Τράπεζα θα εισπράξει 972 χιλιάρικα και θα «πληρώσει» 3 χιλιάρικα. Από 100 χιλιάρικα που της έδωσε ο καταθέτης Α!
- Τα «ίδια κεφάλαια» των τραπεζών και η ακίνητη περιουσία τους όσο κι αν φαίνονται τεράστια, είναι ελάχιστα κλάσματα των ετήσιων κερδών τους. Ακόμα και η μισθοδοσία του προσωπικού τους είναι ελάχιστο κλάσμα (πάντα σε ομαλές συνθήκες)

Παράρτημα: Υπολογισμός του αθροίσματος

$$\Sigma = 100 + 90 + 81 + 72 + \ldots + \ldots \Rightarrow$$
$$\Sigma = 100 + 100 \cdot 0,9 + 100 \cdot (0,9)^2 + 100 \cdot (0,9)^3 + \ldots + \ldots \Rightarrow (1)$$
$$0,9\Sigma = 100 \cdot 0,9 + 100 \cdot (0,9)^2 + 100 \cdot (0,9)^3 + \ldots + \ldots \Rightarrow (2) \Rightarrow$$

(*πολλαπλασιάζω και τα δύο μέλη με* 0,9 *Το έχω αυτό το δικαίωμα, αν ξέρω, ότι και τα δύο μέλη ειναι αριθμοί και όχι άπειρες οντότητες, ή παραστάσεις που* ΔΕΝ *είναι αριθμοί.*
Εδώ έχω μια άπειρη οντότητα, άπειρη σειρά, όπου ξέρω – απ΄ αλλού – ότι είναι συγκεκριμένος αριθμός και όχι λ.χ. απειροάθροισμα ή κάτι που δεν έχει νόημα αριθμού. Η πρακτική «πολλαπλασιάζω και τα δύο μέλη με τον ίδιο αριθμό ....» γίνεται κατά κόρον στα Γυμνασιακά και Λυκειακά Μαθηματικά, αλλά σε απειροπαραστάσεις που δεν ξέρουμε αν παριστάνουν αριθμούς, είμαστε φειδωλοί, διότι δεν ισχύει πάντα.)

Αφαιρούμε κατά μέλη τις (1) – (2)

$$\Sigma - 0,9\Sigma = 100 \Rightarrow (\textit{κοιτάξτε να δείτε γιατί φεύγουν τα υπόλοιπα})$$
$$\Sigma(1 - 0,9) = 100 \Rightarrow$$
$$\Sigma \cdot 0,1 = 100 \Rightarrow$$
$$\Sigma = \frac{100}{0,1} \Rightarrow$$
$$\Sigma = 1.000$$